

Treniranje sportskih tiplera za početnike Yearbook 1987. NTU - England

(od Arthura Newtona)

Prije nego što počmete sa ovim zapažanjima htio bih naglasiti ako netko nema golubove priznatog porijekla onda je to gubljenje vremena u nadi da će uopće letjeti. U ovom trenutku to bi moglo zvučatii malo preoštro za početnika uopće uzevši, ali da bi se postigao uspjeh za svaki posao potreban je odgovarajući alat = tipleri u našem slučaju, ovo je vrlo značajno. Prvi savjet koji bih ponudio je: prije nego što počinjete držite i vijeti tiplere, po pravilu, potrebno je saznati gdje se nalazi najbliže društvo koje drži tu rasu. Raspitajte se za imena jednog ili dva člana koji ih drže i koji se takmiče. Razlog za ovo je u tome što je važno saznati kako treba izgledati golubarnik za držanje tiplera. Znam da je ponekad teško riješiti problem lokacije, ali molim vas pogledajte uokolo, jer će se trud i vrijeme uloženo isplatiti. Veličina golubinjaka koji namjeravate napraviti može zavisi od raspoloživog prostora, a može biti i kao mali čep. Znam da su tipleri letjeli iz golubinjaka koji nije bio veći od boksova, mislim da smo prošli to vrijeme. Rekao bi da se opći standard golubinjaka koje sam vidio u posljednjih dvadeset godina poboljšao u velikoj mjeri.

Prilikom pravljenja ili kupovine golubinjaka, potrebno je nastojati imati jedan dovoljne veličine kako bi ste mogli ostvariti i mali prostor za eventualne posjetioce golubare koji će doći vidjeti vaše matično jato. Vodite računa o tome da ne smetaju vašim susjedima. Ako utrošite nešto više novaca za izgradnju bit će to dobra investicija. Napravite nešto što će predstavljati dodatnu vrijednost vašem hobiju a također i vašoj imovini. Ako vam sam položaj dozvoljava da napravite svoj golubinjak blizu kuće pobrinite se da vi (i npr. vaši posjetioci) ne unosite prljavštinu u svoju kuću sa prljavih podova golubinjaka, ukoliko vas pozovu na kavu ili čaj. I zapamtite "bez pozajmljivanja" kućanskog pribora, četki, pjalica, bokala itd. Imao sam priliku vidjeti kako nestaju čak i podmetači za čaj - najbolje je imate svoje vlastite. Također ako planirate uvsti električnu energiju, postarajte se da kablovi ne vise, već ih fiksirajte kako bi bili van domašaja. Sada pošto smo utvrdili te stvari što je slijedeće? Koliko vremena ćemo morati utrošiti? Koliko golubova treba držati? Moj prijedlog je imajte najmanje tri para i to od uzgajivača koji ima ime i postojanu liniju, sa tri do

četiri dropera, pretpostavljam da svi znamo što su oni? Nemojte kupovati prve golubove na koje naiđete, već svoju odluku donesite kada razgledate nekoliko golubara. Ima samo nekoliko tipova, boja, veličina itd. (To se također može odnositi i na neke golubare).

Svaki pravi golubar će vam rado pomoći ako pri tom, to još bude i šansa za upis novog člana u klub. Takvi uzgajivači se sigurno neće rastati od golubova koji za njih nemaju vrijednost (neće ih prodati, npr. prevariti) jer će vas vaši golubari-prijatelji pitati odakle ste nabavili svoje golubove. Oni će vam rado objasniti kako ih hraniti i kako uzgajati jake i zdrave mlade. Htio bih naglasiti da je čistoća od velike važnosti mada se ne može čistiti golubinjak pretjerano često. Također je dobro da se po mogućnosti, vide golubovi koje nabavljate u letu i to iz iste linije. Postoje razni stilovi, rad krila, neki lete visoko, neki nisko itd.

Nikada nije gubljenje vremena da bi se taj problem razriješio u samom početku. To je bolje uraditi nego izgubiti nekoliko godina i da onda ustanovite kako ste se razočarali. A sada o treningu! Kada odrastu - pod tim podrazumijevam trenutak kad počinju slijetati sa gnijezda i počinju jesti i piti, odvojite ih od roditelja s tim da sigurno zabilježite brojeve prstenja u svojem notesu - evidenciji o porijeklu. Stavite ih u posebno odjeljenje, u društvu dropera, s tim treba voditi računa da droperi nisu agresivni. Pravilan početak je od velikog značenja. Pustite ih u volijeru ili poletni kavez, na što se već odlučite. Treniranje vaših golubova zahtijeva dosta vremena, stoga je potrebno držanje zajedno sa droperima nekoliko dana da bi se navikli na njih. Vodite računa o tome da se ne uznemiravaju dok su u volijeri ili poletnom kavezu - pri tome mislim na ulaženje mačaka, pasa itd. Kada se jednom uplaše toga, onda je potrebno dosta vremena za smirenje. Međutim, sada pošto su odvojeni potrebno ih je hraniti mješavinom pšenice, ječma i sirka u jednakim djelovima u cilju učenja s tim da se ne izgledne do smrti. Ne zaboravite kako će uskoro startati sa prvim letom. Što se tiče zastarjelog načina učenja na ječmu, osobno nisam nikada bio veliki pristalica takvog načina, jer golubovi odnosno mladi ne mogu letjeti, i da se razvijaju i rastu na tom zrnju. Pokušajte ako želite ali predmet ovog članka je da predočim početnicima kako ja treniram golubove itd. Ja se takmičim već skoro 60 godina - za rekorde. Počeo sam 1935. god. sa vremenom od 18 sati i 50 minuta i izgubio ekipu. Godine 1936., 1937., 1938. i 1939. Osvajao sam nacionalna prvenstva sa vrlo visokim

vremenima. Godine 1940. izgubio sam jednog goluba noću. Ta vremena postigao sam bez upotrebe rasvjete.

Zatim sam otišao u vojsku gdje sam bio sve do 1946. Godine 1947. i 1948. sam opet osvojio nacionalna prvenstva, tako nije bilo mnogo grešaka kod mogeg načina golubarenja i golubova. Moja obitelj je uspjela sačuvati na životu maticu dok sam bio u vojsci (sa posebnom dozvolom od vlade, i ja sam se uspješno natjecao od tada sa dosta dobrim vremenima o kojima neću pisati u ovom članku, ali ima rekorda ako to nekoga interesira može provjeriti.

Sada je moja posebna ishrana odvojenih mladunaca sadržavala mješavinu u jednakim dijelovima: pšenica, sirak, zobena prekrupa i ječam. Hranite ih jednom dnevno koliko mogu pojesti s tim da im odmah date vodu. Nikad im ne ostavljajte preostalu hranu kada ste sigurni kako su naučili jesti i piti. Ja radim još jednu stvar, dok golubovi jedu, rukom pravim pokrete među njima ali ne mislim na nagle pokrete već lagano kako bi oni stekli povjerenje u vaše ponašanje. Nema ničeg goreg od golubinjaka punog divljih golubova . Također govorite dok jedu, kako bi se navikli na vaš glas. Govorite istim tonom kojim će te to činiti kada počinjete pravi treninge, ne oštrim zapovjednim vojničkim tonom, već razumno tihim glasom. On se treba čuti samo nekoliko koraka od vašeg golubinjaka, čak i onda kada pokušavate "skineti" golubove. Svako tko je čuo ili vidio kako ja "skidam" svoje golubove, reći će vam da me jedva čuju. Nikad se nemojte uzbuđivati niti ljutiti jer ćete opet imati problema. Da bi tipleri uspješno letjeli treba dosta strpljenja i vremena ali jednom kada dođete na nivo koji se mora raditi i kada vam golubovi budu dobro letjeli , pomisliti ćete kako je to bilo vrijedno truda. Još jedna stvar, ne dozvolite da vam hobi postane opsesija, mislite također i na svoju obitelj. Ne dozvolite da vam golubovi upravljaju životom već pitajte za mišljenje, pravite takve aranžmane itd. Kako bi stvari išle jedna za drugom. Ne zaboravite počistiti i dovesti u red sve kada odu prijatelji. Bio sam na nekim mjestima koja su poslije izgledala, kao da je bomba pala. Većina supruga takmičara koje poznajem ima vrlo dobru narav, ali par njih bojim se uzimaju zdravo za gotovo, zato imajte to na umu, privolite svoju obitelj na svoju stranu i također ih zainteresirajte. Razmislite o tome.

Vratimo se opet na golubove. Kada vaši mladi budu ulazili i izlazili iz volijere nekoliko dana (nema koristi od toga držati ih duže unutra) sve dok ne budu

mogli letjeti, puštajte ih letjeti po krovu golubinjaka. Sada nije bitno ako ih prvi put pustite samo kroz vrata volijere: uvedite ih unutra i nahranite, nemojte se previše brinuti o njima u naredna 24 sata. Pustite tiplere polako van opet i ovog puta budite krajnje pažljivi. NIJE DOZVOLJENA UPOTREBA ŠTAPA, NITI MAHANJE BILO ČIME. Kontrolirajte ih, po mogućnosti, bacanjem nekoliko zrna pšenice za kojima će oni ići i koristite otvore koje oni trebaju povezati sa hranom. Ne ostavljajte ih na krovu duže od nekih pola sata već budite prisutni i produžite razgovor sa njima. To je ono kada zabava počinje, i ovdje je opet od koristi ako ste bili prisutni kod nekoliko iskusnih tipleraša kada je on puštao najbolje svoje golubove. Međutim, nastavite ovo tjedan dana i puštajte ih van svaku večer sa droperima. Ako imate takmičarske tiplere, do ovog vremena bi svi oni već trebali letjeti i naučiti što treba raditi. Konkretno moji golubovi bi se skoro već "hvatali u ekipu" ali opet ovdje naglašavam, iskustvo nema zamjenu. Droperi su već "vani" čak i ako svi golubovi lete prve nedjelje. Druge nedjelje puštam ih van bez dropera - sada je to važno. Prvi put kada to napravite pustite ih letjeti ali poslije 10 minuta pustite van dropere, ne trudite se ih dropirati, stavite im do znanja da mogu sletjeti ako hoće. Kada budu vani drugi put u drugoj nedjelji, treba potjerati ekipu i pustiti je da leti. Na vama je što ćete raditi u vezi toga ali nemojte dozvoliti da odlutaju, upravljajte sa droperima okolo kako bi ste vidjeli dali reagiraju (na njih). Ako ste sigurni u vezi toga nemojte se brinuti za njih, produžite sa ovim u preostalom dijelu druge nedjelje i u ovisnosti od vremena, oni bi mogli letjeti nekih 6 - 7 sati.

Sada ste na dobrom putu za naučenu prvu ekipu mladih ali nemojte biti pretjerano sigurni, još uvijek će biti potrebno držati ih na oku. Dok čekate na upute za treću nedjelju otidite do vaše sjemenarne i kupite slijedeće 3,5 libe crvene repice bijelog prosa, sjeme za kanarinke - 2 libe - 1 libra konoplje, sirka, grahorice, nigera i malo riže. To je zrnje koje ćete koristiti za duge letove ili za zadovoljstva kao što to radim ja sada, mada se treba pridržavati takmičarskih pravila. Sada vas molim da se striktno držite ovih instrukcija - razlog je u tome što je teško zahtijevati ovo od nekog početnika kako bi izveo potrebne radnje. Stekao sam dosta iskustva tijekom ovih godina. Nakon toga što sam utrošio nedjelje i nedjelje pokazujući, objašnjavajući, hrabreći, dajući, demonstrirajući što se treba raditi, zašto oni to trebaju raditi, kada moraju to raditi, suočavao sam se sa izgovorima, zaboravnošću i čak sitnim lažima. Ni uz najbolje namjere na

svijetu čovjek ne može radi tako. Ali usprkos svemu, nalazim veliko zadovoljstvo dajući instrukcije pobjednicima u nacionalnom prvenstvu. Naravno jednom kada se to postigne ponekad se pretpostavlja da se sve zna o letenju tiplera, ali mislite kako hoćete!

Da se vratimo natrag na zrnje i sjeme! Razlog zbog čega treba obratiti pažnju je u tome što čovjek ne može očekivati da će tipleri letjeti duga vremena bez upotrebe kondicijskog zrnja, niti se golubovi mogu vijati samo na jednoj vrsti hrane - oni se moraju kondicijski pripremiti i to se ne može postići ukoliko se golubovi nisu navikli na to zrnje, mada sam čuo od nekolicine koji su pokušali nas uvjeriti kako je to moguće. Zato bih iz tog razloga preporučio (kao mjera npr.) po jednu žlicu od svakog sjemena pomiješati zajedno - izuzev kukuruza i graška. Kada to uradite onda ste spremni za instrukcije za treću nedjelju.

Glavni obrok se sada mijenja na polovinu pšenice i polovinu sirka, ali da bi se golubovi privikli na zrnevlje itd. Davat ćemo prije glavnog obroka približno po jednu punu žličicu na svaka tri goluba mješavine kako bi se naviknuli: puštajte golubove u let svaki drugi dan u zavisnosti od vremena približno pet do šest sati - što oni moraju lako izletjeti. Kada to uradite, vodite računa o dnevnoj svijetlosti jer kada se zrak počne hladiti i kad se vidljivost smanjuje golubovi će letjeti i letjeti. Bez obzira na to koliko imate dropera, možete im reći laku noć a što znači da ćete imati posla sutradan ujutro kako bi ih uveli unutra.

A sada prijedimo na četvrtu nedjelju! Do sada ste trebali upoznati svoje golubove i imajte na umu ponašanje. Uzgred budi rečeno, od svojih golubova možete dobiti puno informacija ako budete imali mali notes i olovku pri ruci kako bi zabilježili vladanje i karakteristike svojih golubova - sve ono što vam izgleda neobično. Mogu se praviti greške ali koje se ne mogu uvijek pripisivati golubovima. Mnogo je dobrih golubova okrivljeno a greška nije bila u njima već zbog lakomislenosti vlasnika. Čitajući različite članke navodi me na pitanje da li se dovoljno pažnje posvećuje nekim linijama golubova. Mora biti nešto problematično ili su potrebne izvjesne korekcije ako uzgajivači uzgoje mnogo mladih svake sezone ali izjavljuju kako je završe sa samo nekoliko. Htio bih naglasiti još jednu stvar a da ne zaboravim - nemojte puštati svoje golubove napolje u let uzimajući zdravo

za gotovo kako je sve u redu, kao da lete u najboljem redu, i ostavljajući ih bez kontrole! Ne možete ih pratiti svake minute, ali mislite o tome - oni mogu letjeti u najboljem redu kada ih ostavite, mogu biti okej kada se vratite, ali radi se o vremenu između ta dva trenutka za koje ne možete biti 100% sigurni, zato ako ih morate ostavljati, pokušajte osigurati motrenje na njih, umjesto vas dok ne budu bolje istrenirani. Nastavljaajući sa treningom u četvrtoj nedjelji. Puštajte ih napolje u let svaki treći dan 6 do 7,5 sati u zavisnosti od kondicije. Razni vjetrovi kiša itd., mogu pomoći ili odmoći njihovo napredovanje (ili ometati tijekom njihovog napredovanja). Oni nisu mašine, suprotno od onoga što neki uzgajivači mogu misliti, stoga molim, razmislite o tome što neki uzgajivači mogu misliti, stoga vas molim da razmislite o tome što tražite od njih. Tretirajte ih fer i to kao atletičare.

Praćenje pisanih instrukcija se uveliko razlikuje od toga ako vam je prisutan instruktor, stoga ćete morati početi donositi vlastiti sud. Nemojte uzimati ništa zdravo za gotovo, mnoge stvari se mogu dešavati i dešavaju se. Da bi se pripremili za prvi test ovo je način kako bih ja hranio na dvije nedjelje prije takmičenja, startajući u nedjelju:

Večera - pšenica i sirak. Slijedećeg dana da izlete 5 sati, po ulasku nahranite ih na isti način. Isto slijedeće večeri. Let od 6,5 sati. Kada uđu ja ih hranim sa po jednom žličicom čistog sjemena za kanarinca, sirka i pšenice i približno 9 zrna graška po golubu. Slijedeće noći (četvrtak) hranim sa istom količinom čistog sjemena za kanarinca, zatim ista količina zobene prekrupe, pšenice, sirka i oko devet zrna graška po golubu. Isto u petak. U subotu ih ipustite u let cca neka lete 9 sati, ali prije nego što ih pustite dajte im piti vodu.

Ovo vrijeme bi trebali izletjeti bez teškoća.

Kada uđu unutra dajte im glavni obrok od pšenice i sirka. U nedjelju im opet dajte isto. U ponedjeljak neka lete 6 sati. Po ulasku dajte im malu količinu zobene prekrupe (žličicu na tri) i istu količinu sjemena za kanarinca. Dopunite im obrok sa običnom pšenicom i sirkom. Pustite ih u srijedu (posljednji prije napornog leta) neka lete 6 sati.

Ovim se završava njihova obuka i to je trenutak kad se početnici mogu uzbuđivati jer se prelazi na pravu trodnevnu ishranu. Ovo može biti malo

zbunjujuće (pretpostaviću da ste dropirali svoje golubove u 20,30 h, što ćete morati korigirati ako se to kosi sa vašim stvarnim vremenom).

Dajte im jednu žličicu repice, dvije žličice sjemena za kanarince, jednu zobene prekrupe, otprilike 12 zrna grahorice. U petak ujutro u 8,30 h umjesto repice dajte im proso i u 20,30 u petak uvečer , 1 žličica prosa 2 žličice kanarinskog sjemena i sirka te 9 zrna graška po svakom. U subotu u 12,00 h jednu žličicu repice, jednu prosa, jednu sjemena za kanarince, jednu žličicu prekrupe, pšenice i sirka i grahorice po volji.

LET UJUTRO!

Do sada će golubovi biti nestrpljivi, ali budite brižljivi sa njima. Nahranite ih dva sata prije puštanja. Neće htjeti jesti tešku hranu izuzev sitnog sjemena, tako da ako pređete na prvu mješavinu koju sam propisao za fazu učenja to će rado pojesti. Nakon dvadeset minuta ponudite im vodu s tim se pobrinite DA PIJU VODU. Samo jedno upozorenje (i to se dešava i uzgajivačima koji nisu početnici) ako golubovi ne budu htjeli jesti ono što im se da u propisanom redosljedu, nemojte zamjenitisa hranom za koju znate da vole. Poremetit ćete cijeli sistem. Nemojte se dati zavarati. Ako budu jeli sa prevelikim apetitom zatvorite ih dok ne dođe vrijeme za slijedeći obrok, ništa im neće faliti. U svakom slučaju vi ste sada uradili svoj posao: pustite ekipu da leti i uživajte u svom sportskom danu ali nemojte zaboraviti imati uz sebe onaj mali notes i olovku za pravljenje referentskih bilješki.

Instrukcije koje sam ovdje dao odnose se na letenje juniora. Kao što ćete uočiti nedostaje primjena tonika, vitamina itd. Smatram da nisu potrebni. U jednom kasnijem izdanju, ako vrijeme dozvoli, ja ću preraditi za seniore - ima razlike. Također se nisam osvrnuo na noćni let. To predstavlja gubitak dobrih golubova sve dok se ne postigne izvjestan stupanj prakse i dok se ne okuša u nekoliko individualnih letova. Moj je savjet da se to ne prakticira u samom početku.

Nadam se da će vam biti od koristi ove napomene i kažem najiskrenije kako ćete imati dobre sportske dane ako se budete držali ovih instrukcija (sa golubovima pristojnog predigrea). Jedino žalim što osobno ne mogu aktivno učestvovati. Svakog dana kad se odvijaju natjecanja moje misli su sa mojim

prijateljima, ali najbliži uzgajivač i klub je udaljen približno 36 milja od mjesta gdje živim, ali živim u svom hobiju i mogu promatrati svoje golubove dok se šetam duž morske obale. Međutim, prostor mi ne dozvoljava da nastavim (interviu) duže, stoga želim svojim mnogim prijateljima u cijelom svijetu sve najbolje u sezoni 1988. god. Prilažem fotografiju svog golubarnika koji gleda na more u pravcu istoka, što stvarno nije najbolje, ali je to zbog položaja naše kuće. Informacije koje sam ovdje iznio pomoći će zainteresiranom novaku kako u svom prvom letu postići vrijeme negdje oko 15 sati, što je sasvim dobro za početak, stoga koristite svoju vlastitu diskreciju - i da rekapituliramo: notes, ne ostavljajte golubove bez osmatrača, budite fer, tretirajte ih kao sportaše, unesite povjerenje u golubinjak, pomažite perspektivnim novacima i nemojte biti opsjednuti.

Morate provoditi dosta vremena sa svojim golubovima.

Ukoliko je u vašoj moći pokušajte poticati socijalnu stranu vašeg hobija. Privlačite sve zainteresirane S TIM DA NE BUDETE DOSADNI. Ovo je jedan prikladan uvid što se može učiniti, ali molim vas ne očekujte sve na tanjuru, trudite se misliti i na sebe, jer tu se dograđuje vaša zabava i iskustvo.

Preveo: Željko Fajdetić, Crikvenica

© Copyright 1998 by Zeljko Fajdetic - C R O A T I A